

آنادولو مجموعه سی

صافی ۳۳

دوقنور رضا نور

تورک شعرینک شکلی و آدلی

مکرمین خلیل

ملی تاریخچرک موضوعی

علمی ضیا

قاف داغی

ابراهیم حق

آنادولو اقلیمی

شراب الدین

قونیه ده یئیل قبه

محمد امین

صوک هیئت علمیه

نجیب فاضل

بر حکایه

اسماعیل نامی

کچن قیز

نجیب فاضل

داغلر و کور اوغلی

آبک ایزلی : آنادولو انقلابی - آنادولو قادینی - موصل - بروظیفه نك اختاری

بونسخده تربیه حضرت مولانایه عائد اوچ رسم واددر .

ناشری : آنادولو قوماندیت نشریات شرکتی

آنادولو مجموعه

آبره بر نشر اولنور

صافی : ۳۰

۱ حزيران ۳۴۰

سنه : ۱

مصاحبه

تورک شعرینک شطی و آدری

شیمدی یه قادار تورکک شعرینی اوکره ته جک علم میدانہ کتیرله مشدر . مع التأسف
هر شیمز کبی بوده یوقدر ؛ یاخود ابتدائی ویا اثری بر حالده در . تورکک شعرینک
قانون وقاعده لری واردر ؛ فقط بونلر هنوز مکتوب دکلدرد . عربک « الحلیل » ی کبی
بری چیقوبده اونک عرب قبیله لری دولا شه رق عرب عروضی بولوب طویلا دینی کبی
بزدن بر تورکده تورک یوردلرینی کزه رک تورکک شعر علمنی بولوب ، طویلا یوب ،
تدوین ایدوب ، یازوب ، میدانہ قویما مشدر . حال بوکه بو خصوصده آنادولو وتورک
یوردلری خزینه درلر .

شیمدی یه قادار بزده بو علم حقنده یاپیلان شی عرب عروضی عیناً آلوب بو باده
بعضی ابتدائی اثرلر میدانہ کتیرمک اولمشدر . سلفلریمزک همتی بوندن عبارتدر .
حال بوکه شعر علمی بوندن عبارت دکلدرد . شونی ده قید ایتمک لازم که بزیمکیر هیچ
اولماز ایسه عجملر قادارده پراتیک وملی داوارانا مشلردرد . اونلر عرب عروضی -
اصطفایه اوغراتوب - عجمه مال ایتمشلردرد . بز ایسه عربک عروضنک بوتون دائره
وبحرلرینی عیناً آلمشدر . نتیجه ، بو عروض دیلنزه اویماش ، مال اولماش ، یابانجی
قالمشدر . ذاتاً امکان یوقدر . عثمانلی شاعرلرینک اثرلرینی - بارز شخصلرنده - ابتدا سندن
صوکنه قادار تدقیق ایتدم . کوردیکم وزنلر ، یعنی بزده قوللانیلان عروض ، عربک
او عمانلرندن ، دکیلرندن آنجاق تقریباً ۱۵ قادارینه منحصر قالمقده در . هله صوک
یاریم عصرلق شعرلر مزده بو وزنلر ۶ : ۷ عددینی کچمه مکده در . دیمکه کندی کندیته
برئه وولوسیون ، بنفسه بر اصطفا بزده ده اولمشدر ؛ فقط تأسف اولونورکه بوتکامل
حالی ده قید وتثیت ایدلمه مشدر . شعر علمنده قافیله لر ، دها برچوق شیئر واردر .

آنالرمزك عرب عروضی دیلزه صوقه لری عرب حرثی تأثیری آلتنده اولمشدر .
بوکا دیلزه عربجه کله لرك آلمنسی ده قولایلق ویرمشدر . بوندن ، بو غیر طبعیلکدن
دیلز ، شعر وادییاتمز چوق ضرر کورمشدر .

ینه شونقطه یی ده تثبیت ایده لم که تورکك شعر علمنه بزده « عروض » آدی ویرلشدرد .
حال بوکه عروض اساساً عربك وزن بحشیدر . بز شعر علممزرده عربدن آلدیغمز وزنلره
عروض آدی ویرملی بز . شعر علمنده قافیه لر ، دها برچوق شیر واردرد .

ایشته بو نقطه لردن حرکت ایده رك اولا تورك شعر صنعتنه و علمنه بر آد قویغی
دوشوندم . چونکه بو آدی بولوب قویق هم عرب حرثی تحکمندن قورتولمق ، همده
بو علممزه غصری وفی براد ویرمك ایچین لازمدر . عرب حرشدن قورتولمق پك

مهم بر نقطه در . بو آدی « تورك شعر بیلکی » صورتنده بولدم . بیلک کله سی بوتون
آوروپانك علم اصیلاحلرند بولونان Logie اداتنه تمامیه مطابق بر مقابلدرد . بونکه
تورکجه نك بوتون علم اصطلاحلرینی « علم احوال روح » کبی اسماء مرکبه و ترکیب اضافیلردن

قورتاروب بر بسیط کله حالنده وضع ایتک ممکندر . مثلاً علم احوال روحه « روح
بیلک » ، بونک عالنه « روح بیلکیچ » دینیر و بو کله لر « روحیلک » شکلنده برکله
حالنده یازیلایلیر . شعره تورکلر « دیویق » دیرلر . چوق کوزل برکله در . عربجه

شعرک معناسی ده ذاتاً بودر . تورکلر ناصل بر غفلته بوکوزل کله یی بر اقوب شعر کله سنی
آلمشلدرد ، بیلنمز !.. بوحالده بو علمه « دیویق بیلک » دیمک دها اساسلیدر . آنحاق
بوکله نك بوکون مأنوس اولمامسندن ، مأنوس ، تورك دیلنه و تورك دیلنك آهنگ قانوننه

اویغون اولان اجنبی کله لرك آتیلمامسی طرفلیسی اولدیغمندن شعر کله سنی قالدیرمدم .
ثانیاً ، بوشعر علمی تحری یه قویولدم . بو خصوصده آنادولوده بعضی تدقیقاتده
بولوندم . بو تدقیقات و بو مطالعاتک موضوعی « تورك شعر بیلکی » آدیله یازدیغم وهنوز

باصدیرامدیغم اثرده تفصیلاً موجوددر . بوراده بونلرك برقسمندن راز بحث ایده جکم .
بو قسم توركك « شکل شعر » ی در . بومطالعه ایلك مرحله لك بر تدقیق در . تعمیق و تکامله
محتاجدر . بو چیغیرده یورومك ، نه تودلری چوغالتمق لازمدر .

تورك شعرینك میدانده کی بوکونکی شکل شعری عرب وعجمدن آلمشدر . بونلر :
قصیده ، ترکیب بند ، ترجیع بند ، مثنوی ، غزل ، مخمس ، رباعی ، قطعه ، بیت کبی
شیلردر . حال بوکه توركك کندینه کوره بر ملی « شکل شعر » ی واردرد . آنادولوده
بولدیغم بو شکللرك آدلری شونلردر :

آغیت ، قوشمه ، ددیش ، داستان ، باغیرتلاغان ، نفس ، معما ، بوزلاق ، مانی ،
تورکو ، نینى ، سماعی ، قانطو ، آتمه ، بختوار ، قایا باشی ، تکرله ، ساغو ، الهی .
بونلری آدلرینه باقارق صنفلره تقسیم ایدهبیلیرز :

آ — آغیت ، قوشمه ، ددیش ، باغیرتلاغان ، بوزلاق ، مانی [۱] ، تورکو ،
نینى ، آتمه ، قایا باشی ، تکرله ، ساغو . بو آدلر صاف تورکجه در .

ب — داستان ، نفس ، معما ، سماعی ، بختوار ، الهی . بو آدلر خالص تورك دكلسه ده
آنادولوده خلقه کیرمش ، تورکه مال اولمش نولردر . بلکه ده تورك ایجادیدر . یالکیز
آدلری بابانجی دیلدن قومشدر . بویه ایشلرمن چوقدر . بونلری ده قادرومن داخلنه
صوقق لازمدر .

پ — قانطو . استانبوله عأدسه ده خلق کتله سنده یر طوتان بر شکلدر . دیمک
تورك ایچین موافقدر . بناء علیه بونی ده قادرومن ایچنه آلق ایجاب ایدر .

شیمدی بونلره برابر عرب وعجمدن آلدیغمز وقسمأ خلق کتله سنده نفوذ ایتیش
اولان قصیده ، غزل ، الخ ... شکلری ده آلهرق هپسنى مطالعه ایدوب تورك شعرينك
شکلرینی تنظیم وثبت ایتک ایجاب ایلر . تأسف اولونورکه داها هنوز برغزلک موضوعی ،
مصراع عددی ، وزنی ، قافیه سی ، ترتیبی نه در یازیلوب غزلک نه اولدیجی بیلدیرله مشدر .
غزل یازانلر مزده اونى آنپیریک صورتده یازارلر . بو بر مثالدر . هپسى بویه .

آنادولوده بولونان شعر شکلرینک ماهیتلری تدقیق وتحلیل ایدیله رک بونلرک اوصافنک
تعین وتوصیف ایدلسى لازمدر . بو خصوصده بعضی تدقیقاتده بولوندم . بو ناتمام عد
ایتدیکم تدقیقات یکى بر چیغیردر .

۱ — آغیت . برقطعه دن عبارتدر . مصراعلرینک وزنى ۸ هجه در . آغیتلرک موضوعی
کدر وتأثردر . یوغیره یعنی مآملره مخصوص اولوب اولهن آدام ایچین قادینلر طرفندن
سویله نیر وحاضرون آغلار . قافیه لری شو ترتیده در :

ه

ه

س

ه

[۱] ملنى — نه دن ممدود اوقونویور بیلمه یورم . بومد کله نك تورکجه اولدیغنه شبهه ویریر .

عجبا « معنی » دغى بوزولدار .

اگر آغیت بر قطعه‌دن فضله قطعه‌لردن مرکب اولورسه موضوعی غرامیاتدر . آغیتلر
اك زياده قيسريده ، ده‌ودولوده واردر . اورايه كيدوب محلنده بونلری تدقيق ايتليدر .

۲ — قوشمه . بونلر ك قطعه عددی ۴ در . وزنلری ۸ یاخود ۱۰ یاخود ۱۱ هجدر .

قافیه ترتیبی شویله‌در :

.....ه	ه	یاخود :ه
.....ه	ه	ی
.....س	ه	ل
.....ه	ع	ی
.....ه	ج قافیه‌لی دردنجی مصراع دیگر قطعه - لرده عیناً تکرار ایدر .	ع
.....ه		ع
.....ك		ع
.....ه		ی

ایکنجی نوع اك چوق کوروله‌نيدر .

مثالری : ۱ — صباح اولدی طاك یرلری آتیور
جمله قوشلر دستور آلمش اوتویور
ایکی حسرت صارلمشلر یاتیور
شاق بلبل ! وار اویاندیر یاریمی !

۲ — آشدی کیتدی کوره‌مدم بونی
کندی کوچوک بیله‌مدم خویی
اگیوه‌رمش قاشلرینك یانی
هلاله‌مش قاشلر کوزلر اوستنه

۳ — یارم بی ، خسته اولمش ، ایسته‌مش
سیاه صاچین کل صوینه ایصلامش
آنام بی غربت ایچین بسله‌مش
یاندم غربت ، یاندم سنك الكدن

بوقوشمه‌لر ك وزنلری ۴ + ۴ + ۳ = ۱۱ صورتنده آیاقلیدر .

آنادولوده بوکون « بوز قورت » ی ترم ایدن وحماسیاته عائد اولان بر قوشمه‌نك
او پارچه‌سنی‌ده قافیه‌نك اوچونجی نوع ترتینه دلیل اولارق درج اییدیورم :

« ایسه کلی » کلدی ده صاواش قورولدی
 هایدک آرقداشلر بوکون اوڭ [شرف] کونی
 آچ آرسلانلر بوز قورت کبی دوزولدی
 عشرتک سیر ایدک جنکی

چالک اوزنکی بی آتلر حارلاسون
 قوچ یکیترلر قیزسون ، تنلر ترلهسون
 قارغیلر اویناسون ، قیلیچ پارلاسون
 دشمن دهشتندن آلسون دنکی

بو قوشمه نك وزنی آیاقلی اولمایوب سه زور [بوکا دورغودیورم] لی و $۶ + ۵ = ۱۱$
 طرزنده در . بومقاله ده بو قادارله اکتفا ایدیورم . دیش ، بوزلاق ، مانی ، الخ ...
 بو طرزده تدقیق ایدلمشدر .
 درقنور رضا نور

	آنادولونانینچی	
---	---	---

ملی تاریخیمزک موضوعی

۲

آنادولوده تام و مستقل بر تورک و طتک تشکل ایتدیکی سلجوقی دوری آنادولو
 مدینتی حقیقتاً تمیل ایدن بر دوردر . ذوقیه ، صنعتیه ، ذکاسیه ، بوتون مدنیته
 بر احتشام منظره سی کویستره ن بوتاریخی دوری بللی باشلی بر قاچ فصله آیرابیلیرز :
 ۱ . — آنادولویه مهاجرت و فتح زمانی : ۴۱۰ دن ۴۷۲ یه قدر .

۲ . — آنادولوده سلطنت و بونک دوننده دره بکلککک تشکل ایتدیکی ، آنادولونک
 بر عصر خارجی دشمانلره اوغراشدینی زمان : ۴۷۲ دن ۵۸۸ سنه سنه قدر .
 ۳ . — آنادولوده وحدت ، مرکزیت ، صلح و سکون و مدنیّت زمانی : ۵۸۸ دن
 ۶۵۴ . قدر .

۴ . — آنادولو سلطنتک . سقویطی و خارجی دشمن استیلاسی زمانی : ۶۵۴ دن ۷۰۷ یه
 قدر .

آنادولوده بو بویوک دوردن صوکر طوائف ملوک دوری باشلار .